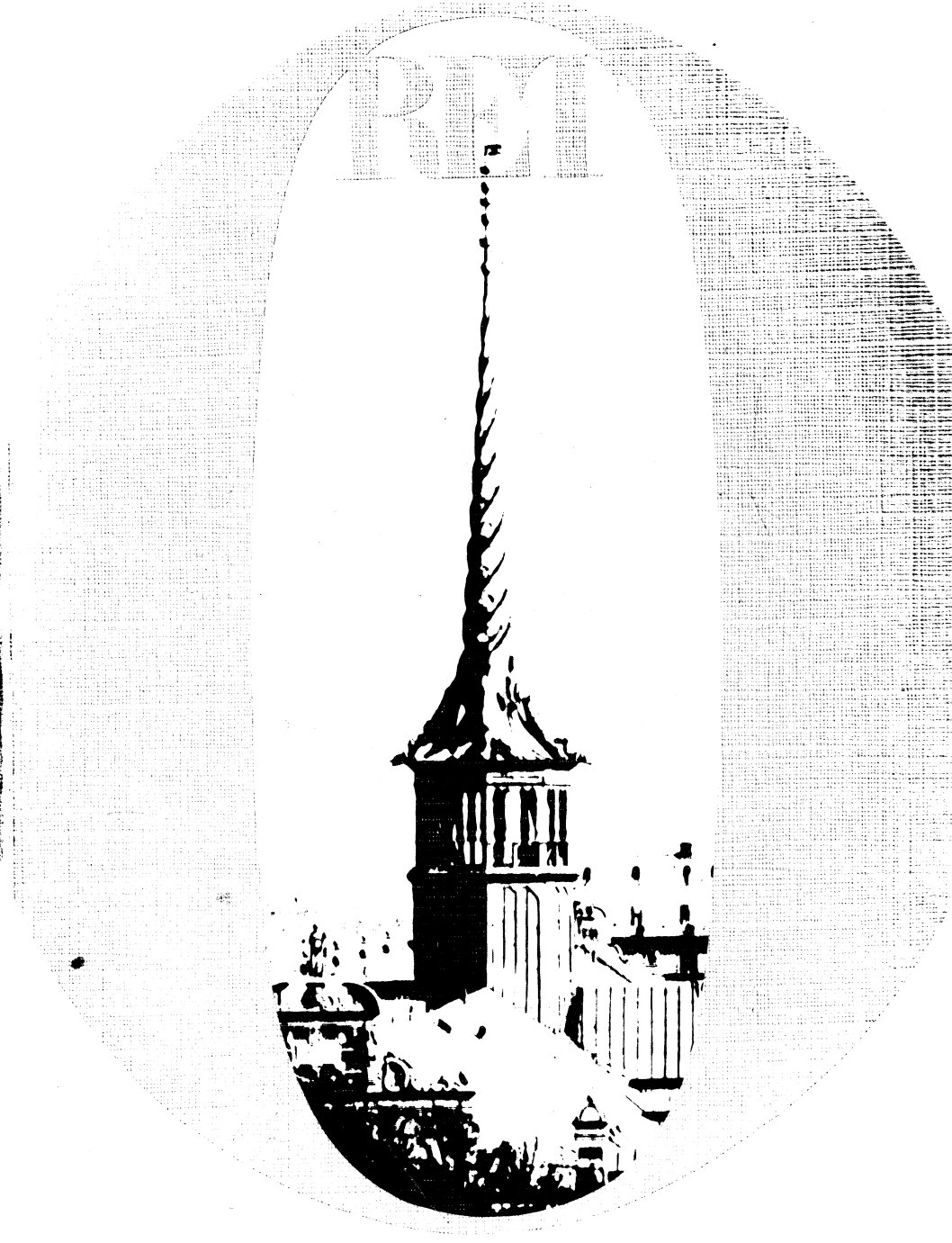

BERNHARD GOMARD

EXHIBITIONS

Obligationsret 2. del

1. udgave, 1. oplag

© 1991 by Jurist- og Økonomiforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
manuskriptgørelse af denne bog eller dele heraf
er uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Dyk - Gentofte Tryk, Charlottenlund

Printed in Denmark 1991

ISBN 87 574 4052-2

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	13
AFSNIT III. Misligholdelse (kontraktbrud)	15
Kap. 6. Oversigt og grundbegreber	17
1. Fordringsret og opfyldelse	17
1.1. Skyldforhold, fordringsret og privat ret	17
1.2. Forholdet mellem parterne	18
1.3. Fordringsret og rådighedsret. Tinglige krav	18
1.4. Fordringsrettens principale og subsidiære indhold	20
1.5. Reglernes anvendelsesområde. Almindelig obligationsret	21
1.6. Kommerciel ret, forbrugerret og privat ret	22
1.7. Obligationsrettens internationalisering	23
2. Ikke-opfyldelse, misligholdelse og fordringshavermora ..	24
2.1. Ikke-opfyldelse	24
2.2. Fordringshavermora	25
2.3. Misligholdelse (kontraktbrud)	26
2.4. Kreditors risiko for ikke-opfyldelse	27
2.5. Anteciperet misligholdelse	28
2.6. Misligholdelsesbeføjelser	29
2.6.1. Systematik	29
2.6.2. De enkelte beføjelser	29
Kap. 7. Naturalopfyldelse	35
1. Krav på naturalopfyldelse	35
1.1. Hovedreglen efter materiel ret	35
1.2. Påkrav og krav om naturalopfyldelse som misligholdelsesbeføjelse	35
1.3. Tvangsfuldbyrdelse af krav om naturalopfyldelse ..	37
1.4. Kreditors interesse i beføjelsen til at kræve naturalopfyldelse	38
1.4.1. Pengefordringer	38
1.4.2. Fordringer om andet end penge	38

1. Opfyldthed, uvirksomhed og opfyldeshindringer	41
1.1. Opfyldthed	41
2.2. Uvirksomhed	41
2.3. Misligholdelse uden ansvar	42
2.4. Afbestillingsret og fortrydelsesret	43
2.4.1. Terminologi	43
2.4.2. Tilbagekaldelse efter Aftalelovens § 39	44
2.4.3. Fortrydelsesret efter Lov om visse forbruger aftaler	44
2.4.4. Afbestillingsret efter retspraksis	45
2.4.5. Opsigelse med forkortet varsel	46
3. Umulighed og force majeure	47
3.1. Fritagelse for naturalopfyldelse på grund af umulighed	47
3.2. Fritagelse for ansvar på grund af force majeure	48
4. Tabsbegrænsning og naturalopfyldelse	53
4.1. Erstatningsrettens regel om tabsbegrænsning	53
4.2. Annullation	54
4.2.1. Bestillingskøb og entreprise	54
4.2.2. Aftaler om transport, leje og arbejde	56
4.3. Købers og anden realkreditors kontrahering til anden side	57
4.4. Naturalopfyldelse mere byrdefuld end erstatningspligt	59
4.4.1. Større økonomisk belastning	59
4.4.2. Indskrænkning af handlefriheden	61
5. Opfyldelse af aftaler af personlig karakter	62
5.1. Aftaler om personligt arbejde	62
5.2. Aftaler om andre personlige ydelser	64
6. Afhjælpning, omlevering og efterlevering	64
6.1. Hovedsynspunkter	64
6.2. Efterlevering	65
6.3. Omlevering, (ombytning)	66
6.4. Afhjælpning	66
6.4.1. Reglerne om afhjælpning under udvikling	66
6.4.2. Afhjælpningspligt	67
6.4.3. Afhjælpningsret	69
6.4.4. Kontraktklausuler om afhjælpning af mangler	70

Kap. 8. Samtidighedsgrundsætning og tilbageholdsret	73
1. Tilbageholdsret som detentionsret og retentionstret	73
1.1. Tilbageholdsret og samtidighed	73
1.2. Detentionsret	74
1.3. Retentionsret i medfør af samtidigheds- grundsætningen	76
1.4. Retentionsret i kraft af konneksitet	77
2. Fravigelser af samtidighedsgrundsætningen	80
3. Samtidighed i løsørekøb	81
3.1. Løsørekøb	81
3.2. Afsendelseskøb	83
3.2.1. Hovedreglen i Købelovens § 15	83
3.2.2. Betaling mod dokumenter	85
4. Samtidighed i køb af fast ejendom	86
5. Samtidighed i entreprise	88
6. Vedvarende skyldforhold	89
Kap. 9. Ophævelse	91
1. Begrebet ophævelse	91
2. Regler om hel eller delvis uvirksomhed af andre grunde end ophævelse	94
2.1. Betingelser	94
2.2. Beslutningsgrundlaget	94
2.3. Annullation	95
3. Ophævelse forudsætter kontraktbrud	95
4. Betingelserne for ophævelse	98
4.1. Væsentlighed	98
4.2. Undskyldelig misligholdelse	107
4.2.1. Subjektive elementer i misligholdelsesbegrebet	107
(1) Køb	107
(2) Arbejdsaftaler	108
(3) Liberale erhverv	108
4.2.2. Subjektive elementer i væsentlighedsbegrebet	109
4.3. Sving og uhæderlighed	110
5. Ophævelse af helt eller delvis opfyldte kontrakter	111
5.1. Opfyldelse begrænser beføjelsen til at hæve	111
5.2. Betaling og modtagelse af penge	114
5.3. Tingsydelser	115

5.3.1. Ophævelse efter erlæggelse	
Sælgerens hævebeføjelse	115
(1) Overgivelse efter konkurs	117
(2) Ejendomsforbehold	118
(3) Ugyldig (uvirksom) overgivelse	120
(4) Salgsgenstanden afvises af køberen	122
5.3.2. Ophævelse efter modtagelsen	
Køberens hævebeføjelse	124
5.4. Bygge- og anlægsarbejder	125
6. Vedvarende kontrakter	126
6.1. Efterfølgende misligholdelse	126
6.2. Oprindelig misligholdelse	127
Kap. 10. Forholdsmæssigt afslag	129
1. Baggrund, funktion og hjemmel	129
2. Beregningen af forholdsmæssigt afslag	131
3. Forældelse og reklamation	135
Kap. 11. Erstatningsret i og uden for kontraktforhold	137
1. Kontraktskrav og deliktskrav	137
2. Ansvar for handlinger og for undladelser	138
3. Ansvarsgrundlaget	139
3.1. Culpareglen og DL 3-19-2	139
3.2. Bevisbyrden	140
3.3. Særregler om ansvarsgrundlaget	140
4. Kontraktfrihed i erstatningsretten	142
5. Kontrakthabilitet	143
6. Konkurrerende ansvarsgrundlag	143
6.1. Overlapning og konkurrence	143
6.2. Anvendelsesområdet for særregler om erstatningsansvaret	144
6.3. Culpa in contrahendo (kontraheringsculpa)	146
6.4. Krænkelser af andres kontraktforhold	146
7. Begyndelsestidspunktet for forældelse	146
8. Ansvarsforsikring	147
9. Processuelle spørgsmål: Angivelse af søgsmålsgrund og værneting	148
10. Lovvalg	148

Kap. 12. Positiv opfyldelsesinteresse	151
1. Begreb og funktion	151
2. Ansvarsgrundlaget for krav om opfyldelsesinteressen	155
2.1. Culpareglen	155
2.2. Regler om ansvar for andres fejl	158
2.2.1. Arbejdsgiveransvaret efter DL 3-19-2	158
2.2.2. Videregående regler om ansvar for andres fejl	160
3. Beviset for culpa	162
4. Ansvarsregler mildere end culpareglen	164
4.1. Ansvar for forsikringsdækket skade	164
4.2. Ansvar for gaver og vederlagsfri ydelser	165
4.3. Ansvaret for mangler	166
5. Ansvarsregler strengere end culpareglen	167
5.1. Ansvaret for opfyldelse af en genusforpligtelse	167
5.2. Manglende økonomisk evne (»pengemangel«)	175
5.3. Debtors uvidenhed om sin forpligtelse	176
5.4. Vanhjemmel og andre retsmangler	176
5.5. Garanti	177
5.6. Særregler om ansvarsgrundlaget i enkelte kontrakter	177
6. Skade og kausalitet	178
7. Erstatningens omfang	179
7.1. Hovedreglen: fuld erstatning	179
7.1.1. Hovedregel og undtagelser	179
7.1.2. Erstatning som prisdifference	179
7.1.3. Erstatning af tidsinteressen	181
7.1.4. Erstatning af følgeskader	181
7.2. Skade som kreditor kunne have undgået	182
7.3. Medskyld og viden (ond tro) hos kreditor	184
7.4. Adækvans (påregnelighed)	184
7.5. Beviset for skade og tab	186
7.6. Casus mixtus	187
7.7. Særlige regler og grundsætninger om begrænsning af erstatningens størrelse	188
7.7.1. Lovbestemte begrænsninger og beløbsmaksima for erstatningens størrelse	188
7.7.2. Begrænsning af erstatningens størrelse til et normalt tab uden lovhjemmel	189
8. Særregler om pengeforpligtelser: renter og valutakurstab	191
8.1. Renter	191
8.2. Kurstab ved fordringer i fremmed valuta	194

Kap. 13. Negativ kontraktinteresse	195
1. Kontrahering kan være en skadegørende og ansvarspådragende handling	195
2. Uopfyldte kontrakter	196
3. Resultatløse kontraktforhandlinger	197
4. Gyldige kontrakter der hæves	198
Kap. 14. Produktansvar	201
1. Produktsikkerhed og produktansvar	201
2. Defekt og mangel. Produktansvar og mangelsansvar	203
3. Direktivet af 25. juli 1985 og Loven af 7. juni 1989 om produktansvar	205
4. Produktansvarets grundbegreber: Produkt, defekt, producent og mellemhandler, produktskade	209
4.1. Produkt	209
4.2. Defekt	210
4.3. Producent og mellemhandler	211
4.4. Produktskade	213
5. Ansvarsfrihedsgrunde	214
6. Præceptivitet. Lovvalg	215
6.1. Aftale om ansvaret	215
6.2. Lovvalg	216
Kap. 15. Aftaler om følgerne af kontraktbrud	217
1. Almindelige retsregler eller aftaler om kontraktbrud	217
2. Garantier og »maskinklausuler«	220
2.1. Garantier	220
2.2. Maskinklausuler	222
3. Mangelfrihedsklausuler	223
4. Klausuler om fraskrivele eller begrænsning af ansvar ...	224
4.1. Begrundelse og behov for begrænsning af ansvaret efter almindelige regler	224
4.2. Vedtagelsen af klausuler om ansvarsfraskrivelse	226
4.3. Fortolkningen af klausuler om ansvarsfraskrivelse ..	227
4.4. Gyldigheden af klausuler om ansvarsfraskrivelse	229
5. Konventionalbod	229
6. Andre vedtagelser om skærpede misligholdelses- beføjelser	231
7. Konkurrenceklausuler	232
8. Procesklausuler	234

AFSNIT IV	
Kap. 16. Fordringshavermora	237
1. Begreb og hovedregel	237
2. Betingelserne for indtræden af fordringshavermora	239
2.1. Debitors frigørelsestid er indtrådt	239
2.2. Opfyldelsehindring begrundet i kreditors forhold ...	240
2.3. Ingen opfyldelsehindring begrundet i andre forhold ...	240
2.4. Afbestilling udelukker fordringshavermora	241
3. Retsvirkningerne af fordringshavermora	241
3.1. Pengeforpligtelser	241
3.2. Realdebitors forpligtelser	242
3.2.1. Almindelige regler	242
3.2.2. Vedvarende kontrakter	244
3.2.3. Transportkontrakter	245
3.2.4. Aftaler om forvaring og reparation	245
3.3. Tidsbundne ydelser	245
Litteraturfortegnelse	247
Domsregister	251
Lovregister	257
Sagregister	267

Forord

Denne 2. del af OBLIGATIONSRET fortsætter fremstillingen i 1. del, der udkom i en 2. omarbejdet udgave i 1989. Hovedindholdet af 1. del var en beskrivelse af kravene til kontraktmæssig eller rigtig ydelse. 2. del angår reglerne om kreditors beføjelser i tilfælde af kontraktbrud eller anden misligholdelse. Fremstillingen i 2. del er ligesom i 1. del gjort ret bred i håb om derved at gøre bogen lettere læselig end de kortfattede hæfter og bøger, der hidtil har været anvendt ved undervisningen i obligationsret ved Københavns Universitet. Bogen er skrevet med henblik på anvendelse i undervisning, men det ville naturligvis glæde mig, dersom den vil blive læst også af andre. Jeg ville være taknemmelig for at få underretning om de fejl og mangler, som læsere af bogen måtte blive opmærksomme på.

Stud. jur. Carsten Bo Nielsen og Gerda Ørveile har ydet værdifuld hjælp ved korrekturlæsningen. Carsten Bo Nielsen har desuden udarbejdet registerne til bogen. Jeg beder dem begge modtage min bedste tak for denne hjælp.

Bernhard Gomard